

PRAVDĚPODOBNÝ ZDROJ ŠLICHOVÝCH ANOMÁLIÍ KASSITERITU A WOLFRAMITU V OKOLÍ ROŽMBERKA NAD VLTAVOU

PROBABLE SOURCE OF CASSITERITE AND WOLFRAMITE IN HEAVY-MINERAL CONCENTRATES IN SURROUNDINGS OF ROŽMBERK NAD VLTAVOU

(32-41 Vyšší Brod, 32-42 Rožmberk)

Karel Breiter

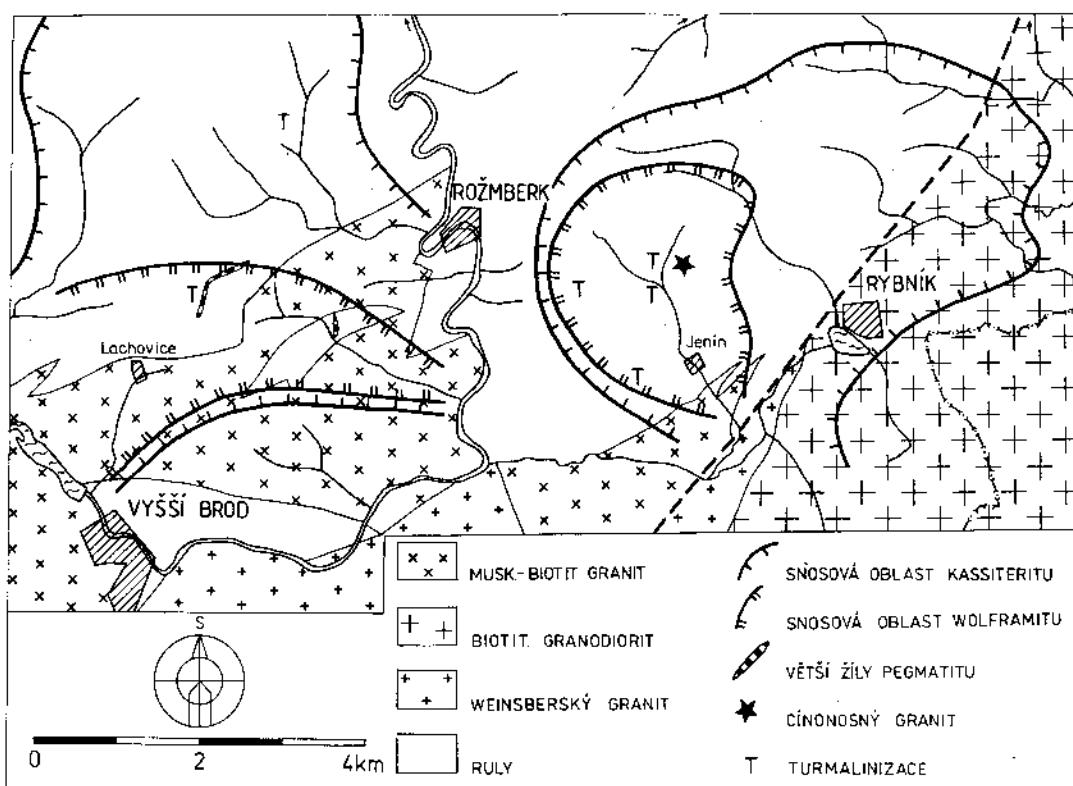
Granite, Cassiterite, Wolframite, Moldanubicum

Regionální šlichová prospekce zjistila v okolí Vyššího Brodu, Rožmberka a Dolního Dvořiště několik výrazných anomálií kassiteritu a wolframu (Tenčák 1981), jejichž zdroje nebyly uspokojivě vysvětleny. Jedním z možných vysvětlení byla možnost výskytu drobných těles pozdně variských silně diferencovaných cínonosných granitů. Nálezy takových hornin učiněné v posledních letech na více místech moldanubika (Breiter et al. in print, Klečka, Matějka 1993) podnítily orientační výzkum i v okolí Rožmberka.

Orientačním mapováním snosových oblastí v. i. z. od Rožmberka bylo zjištěno několik nových pegmatitových žil a značné rozšíření žilných muskovitických granitů (obr. 1). Strmá pegmatitová žila 1,5 až 3 m mocná byla zjištěna 2 km sv. od Lachovic, kde tvoří výraznou terénní elevaci. Má výrazně zonální stavbu se střídáním pegmatitu a někdy fluidálních aplitů. Další, tentokrát plochá pegmatitová žila byla zjištěna v břehu potoka 2 km z. od Rožmberka. Tyto i další menší pegmatity mají jednoduché mineralogické složení – křemen, K-živec, albít a někdy andalusit. Úkazy pravděpodobně žilných leukokratních granitů byly nalezeny zejména v s. okolí Jenína. Vzhledem k zakrytosti terénu se nepodařilo určit jejich mocnost ani směr.

Mineralogické složení granitů je shodné s pegmatity. Mikroskopicky v nich byly zjištěny rysy typické pro „two phase rocks“ – úlomky jednotlivých větších krystálů křemene a živců nebo jejich shluky tmelené jemnozrnnou základní hmotou.

Výskyty pegmatitů i granitů jsou provázeny rozsáhlou turmalinizací okolních pararul a kvarcitů, jakož i křemen-turmalínovými žilami.

Obr. 1. Rozšíření pegmatitů, muskovitických granitů a turmalinizace v okolí Rožmberka. Geologická situace podle Slabého (1989) a Vrány (1988).

Pegmatity a granity odpovídají poměrně silně diferenciovanému granitovému magmatu. V pegmatitech bylo zjištěno např. 360–410 ppm Rb a 49–64 ppm Sn. Ve vzorku muskovitického granitu s. od Jenína bylo nalezeno 1 146 ppm Rb, 93 ppm Nb a 727 ppm Sn. V tomto vzorku byl mikroskopicky identifikován cassiterit. Zvýšené obsahy Sn byly nalezeny i ve vzorcích turmalinizovaných pararul (X0 - XOO ppm Sn).

Nález muskovitického granitu s cassiteritem u Jenína rozšiřuje sérii silně diferenciovaných rudonosných granitů nalezených v poslední době v moldanubiku. Podobně jako granit Homolka (Breiter et al. in print) a granit Šejby (Klečka, Matějka 1993) leží v blízkosti významné S-J pozdně variské tenzní tektonické linie (zde kaplické zóny) a logicky objasňuje přítomnost již delší dobu známých intenzívnych šlichových anomalií cassiteritu a wolframitu.

Literatura

- Breiter, K., Klečka, M., Lochman, V., Šrein, V. (in print): A topaz bearing muscovite granite (Homolka type) as an example of extreme differentiation in the central massif of the Moldanubian batholith. – Journal Czech. geol. Soc.
 Klečka, M., Matějka, D. (1993): Studium silně diferenciovaných muskovitických granitů (typ Šejby) v Novohradských horách. – Zprávy o geol. výzkumech v roce 1992, 53–54. Praha.
 Slabý, J. (1989): Základní geologická mapa ČSSR 1:25 000, list Vyšší Brod. – ÚÚG.Praha.
 Tenčík, I. a kol. (1981): Šlichová mapa 1:50 000 listy 32-41 Vyšší Brod a 32-42 Rožmberk. – Geoindustria Jihlava.
 Vrána, S. (1988): Základní geologická mapa ČSSR 1:25 000, list Rožmberk nad Vltavou. – ÚÚG.Praha.

Český geologický ústav, Klárov 3/131, 118 21 Praha 1

FOSFOREM BOHATÉ ALKALICKÉ ŽIVCE NĚKTERÝCH SILNĚ DIFERENCIOVANÝCH PERALUMINICKÝCH GRANITŮ ČESKÉHO MASÍVU

PHOSPHORUS-RICH ALKALI FELDSPARS FROM SOME STRONG DIFFERENTIATED PERALUMINOUS GRANITES IN BOHEMIAN MASSIF

(01-43 Horní Blatná, 11-34 Tachov, 23-33 Veselí nad Lužnicí)

Karel Breiter - Jiří Frýda

Phosphorus, Alkali feldspar, Granites

Během studia některých cínonošných granitů z. a j. části Českého masívu byly detekovány vysoké obsahy fosforu v albitem a zejména draselém živci. Námi zjištěné obsahy fosforu jsou zhruba dvakrát vyšší než dosud nejvyšší publikované údaje (London et al. 1990, London 1992) a umožňují vyjádřit se jak k mechanismu vazby P v živcích, tak obecněji k chování P během krystalizace vysoko specializovaných peraluminických magmat.

Vzorky

Detailně byly studovány tři výskyty pozdně variských silně diferenciovaných peraluminických granitů.

Albit-zinnwalditický granit s topazem „Křížový kámen“ tvoří žily a pně o průměru do 400 m přímo na státní hranici s Bavorskem cca 15 km s. od Rozvadova. Na podobný granit jsou vázány známé fosforem bohaté pegmatity u Hagendorfu.

Albit-Li-muskovitický granit s topazem „Homolka“ tvoří peň o rozloze 6 km² nedaleko česko-rakouské hranice 8 km z. od Nové Bystřice. Intruzi granitu předcházela intruze žilných hornin (felz. ryolity, granitové porfyry, žilné granity), a následovala intruze aplitů.

Granit „Podlesí“ tvoří peň o průměru 300 m při sv. okraji karlovarského plutonu. V rámci pně lze rozlišit albit-zinnwaldit-topazový granit, greisenu podobný albit- zinnwalditický granit s velmi hojným topazem a zinnwaldit-topazový pegmatit.

Metodika

Živce byly analyzovány za použití energiově disperzního analytického systému LINK eXL při urychlovacím napětí 15 kV, proudu 3 nA po dobu 100 sec.